

DIREKTIVA VIJEĆA 98/59/EZ

od 20. srpnja 1998.

o usklađivanju zakonodavstava država članica o kolektivnim otkazima višku radnika

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 100.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga parlamenta¹,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskoga i socijalnoga odbora²,

(1) budući da zbog preglednosti i jasnoće treba konsolidirati Direktivu Vijeća 75/129/EEZ od 17. veljače 1975. o usklađivanju zakonodavstava država članica o kolektivnim otkazima viška radnika³;

(2) budući da je važno radnicima pružiti veću zaštitu u slučaju kolektivnih otkaza višku radnika, uzimajući u obzir potrebu za uravnoteženim gospodarskim i socijalnim razvojem unutar Zajednice;

(3) budući da, usprkos sve većoj usklađenosti, još uvijek postoje razlike između odredaba koje su na snazi u državama članicama u pogledu praktičnih rješenja i postupaka kod otkaza višku radnika, te mjera određenih za ublažavanje posljedica od takvoga otkaza za radnike;

(4) budući da ove razlike mogu imati izravni učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta;

(5) budući da se Rezolucija Vijeća od 21. siječnja 1974. u vezi s programom socijalnog postupanja⁴ predviđa direktiva o usklađivanju zakonodavstava država članica o kolektivnim otkazima višku radnika;

(6) budući da se u Povelji EZ-a o temeljnim socijalnim pravima radnika, koju su na sastanku Europskog vijeća održanom u Strasbourgu 9. prosinca 1989. donijeli šefovi država i vlada 11 država članica, među ostalim navodi, u točki 7. stavku 1., prvoj rečenici te podstavku 2.; u točki 17. stavku 1.; te u točki 18. trećoj alineji:

„7. Ostvarenje unutarnjeg tržišta mora voditi do poboljšanja životnih i radnih uvjeta radnika u Europskoj zajednici (...).

¹ SL C 210, 6.7.1998.

² SL C 158, 26.5.1997., str. 11.

³ SL L 48, 22.2.1975., str. 29. Direktiva kako je izmijenjena i dopunjena Direktivom 92/56/EEZ (SL L 245, 26.8.1992., str. 3.).

⁴ SL C 13, 12.2.1974., str. 1.

Poboljšanje mora obuhvatiti, ako je to potrebno, uređivanje određenih područja radnog zakonodavstva, kao što su postupci kod kolektivnih otkaza višku radnika, te postupci s obzirom na stečaj.

(...)

17. Obavješćivanje, savjetovanje i sudjelovanje radnika mora se urediti prema odgovarajućim smjernicama, uzimajući u obzir postojeću praksu u različitim državama članicama.

(...)

18. To obavješćivanje, savjetovanje i sudjelovanje mora biti pravovremeno, posebno u sljedećim slučajevima:

(-...)

(-...)

- u slučajevima postupaka kod kolektivnih otkaza višku radnika;

(-...);

(7) budući da se ovo usklađivanje stoga mora razvijati dok je u toku poboljšanje u smislu članka 117. Ugovora;

(8) budući da, radi izračunavanja broja viška radnika predviđenog definicijom o kolektivnim otkazima višku radnika u smislu ove Direktive, ostale načine prestanka ugovora o radu na inicijativu poslodavca treba izjednačiti s otkazom višku radnika, pod uvjetom da postoji najmanje pet radnika koji su višak;

(9) budući da treba propisati da se ova Direktiva u načelu primjenjuje i na kolektivni otkaz viška radnika uslijed prestanka djelovanja poslovnog nastana na temelju sudske odluke;

(10) budući da državama članicama treba omogućiti da propišu da se predstavnici radnika mogu pozvati na stručnjake zbog tehničke složenosti stvari koje će vjerojatno biti predmet obavješćivanja i savjetovanja;

(11) budući da je potrebno osigurati da se obveze poslodavca, u pogledu obavješćivanja, savjetovanja i prijave, primjenjuju neovisno o tome je li odluku o kolektivnim otkazima višku radnika donio poslodavac ili poduzeće koje ga kontrolira;

(12) budući da države članice trebaju osigurati da predstavnici radnika i/ili radnici imaju na raspolaganju upravne i/ili sudske postupke kako bi osigurali ispunjenje obveza propisanih ovom Direktivom;

(13) budući da ova Direktiva ne smije utjecati na obveze država članica u pogledu rokova za preuzimanje direktiva navedenih u Prilogu I. Dijelu B,

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU :

ODJELJAK I.

Definicije i područje primjene

Članak 1.

1. U smislu ove Direktive:

(a) „kolektivni otkazi višku radnika“ znači otkaze koje daje poslodavac iz jednog ili više razloga koji se ne odnose na osobu radnika kada, prema izboru države članice, broj viška radnika iznosi:

(i) u razdoblju od 30 dana:

- najmanje 10 radnika u poslovnim nastanima koji inače zapošljavaju najmanje 20, a najviše 100 radnika,

- najmanje 10 % od broja radnika u poslovnim nastanima koji inače zapošljavaju najmanje 100, ali manje od 300 radnika,

- najmanje 30 u poslovnim nastanima koji inače zapošljavaju 300 ili više radnika,

(ii) u razdoblju od 90 dana, najmanje 20, bez obzira na broj inače zaposlenih radnika u određenom poslovnom nastanu;

(b) ili, „predstavnici radnika“ su predstavnici radnika koji su predviđeni propisima ili praksom država članica.

Za izračun broja viška radnika prema prvom podstavku točke (a), otkaze ugovora o radu koje daje poslodavac iz jednog ili više razloga, a koji se ne odnose na osobu radnika, treba izjednačiti s kolektivnim otkazima višku radnika, pod uvjetom da postoji najmanje pet otkaza.

2. Ova Direktiva ne primjenjuje se na:

(a) kolektivne otkaze višku radnika izvršene prema ugovoru o radu sklopljenom na određeno vrijeme ili za određeni posao, osim kada takvi otkazi uslijede prije dana isteka ili izvršenja takvog ugovora;

(b) radnike zaposlene u tijelima javne uprave ili u poslovnim nastanima uređenim javnim pravom (ili, u državama članicama u kojima nije poznat taj pojam, u tijelima koja su s njima izjednačena);

(c) posade prekoceanskih brodova.

ODJELJAK II.

Obavješćivanje i savjetovanje

Članak 2.

1. Kada poslodavac ima namjeru kolektivno otkazati višku radnika, on će pravodobno započeti savjetovanje s predstavnicima radnika s ciljem postizanja sporazuma.

2. Ta savjetovanja obavezno obuhvaćaju načine i sredstva za izbjegavanje kolektivnih otkaza višku radnika ili smanjenje njihovoga broja, te ublažavanje posljedica traženjem rješenja u popratnim socijalnim mjerama koje imaju za cilj, između ostaloga, olakšati premještaj na drugo radno mjesto ili prekvalifikaciju radnika koji su postali viškom.

Države članice mogu predvidjeti da predstavnici radnika mogu zatražiti usluge stručnjaka u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom.

3. Da bi se predstavnicima radnika omogućilo da daju konstruktivne prijedloge, poslodavci su im dužni pravodobno tijekom savjetovanja:

(a) dati sve potrebne podatke i

(b) u svakom slučaju ih pisano obavijestiti o:

(i) razlozima nastanka viška radnika;

(ii) broju kategorija radnika kojima će se dati otkaz kao višku;

(iii) broju i kategorijama radnika koji su inače u radnom odnosu;

(iv) vremenu kroz koje će se provesti planirani otkazi višku radnika;

(v) predloženim kriterijima za odabir radnika kojima će se dati otkaz kao višku u onoj mjeri u kojoj nacionalno zakonodavstvo i/ili praksa daju za to ovlast poslodavcu;

(vi) načinu izračuna svih isplata naknada otpuštenim radnicima osim onih koje proizlaze iz nacionalnog zakonodavstva i/ili prakse.

Poslodavac je dužan dostaviti nadležnom tijelu javne vlasti primjerak pisanog priopćenja koje barem sadrži podatke iz prvog podstavka, točke (b), podtočke (i) do (v).

4. Obveze propisane u stavcima 1., 2. i 3. primjenjuju se bez obzira donosi li odluku u pogledu kolektivnih otkaza višku radnika poslodavac ili poduzeće koje kontrolira tog poslodavca.

Kod razmatranja eventualnih kršenja obveze o obavješćivanju, savjetovanju i prijavi, koja su sadržana u ovoj Direktivi, u obzir se neće uzeti obrana poslodavca, ukoliko se poziva na činjenicu da mu poduzeće koje je donijelo odluku o kolektivnim otkazima višku radnika nije dostavilo potrebne podatke.

ODJELJAK III.

Postupak kolektivnog otkazivanja višku radnika

Članak 3.

1. Poslodavci će pisano obavijestiti nadležno tijelo javne vlasti o svakom planiranom kolektivnom otkazivanju višku radnika.

Međutim, države članice mogu predvidjeti da će u slučaju planiranih kolektivnih otkaza višku radnika zbog prestanka djelovanja poslovnog nastana kao posljedice sudske odluke, poslodavac biti obavezan to pisano prijaviti nadležnom tijelu javne vlasti samo na njezin zahtjev.

Ova će prijava sadržavati sve relevantne podatke vezane za predviđene kolektivne otkaze višku radnika i savjetovanje s predstavnicima radnika iz članka 2., a posebno razloge za otkaze višku radnika, broj radnika koji će postati viškom, broj radnika koji su inače u radnom odnosu, te razdoblje u kojem će se provesti otkazivanje višku radnika.

2. Poslodavci će predstavnicima radnika uputiti primjerak prijave predviđene u stavku 1. Predstavnici radnika mogu nadležnom tijelu javne uprave uputiti svoje moguće primjedbe.

Članak 4.

1. Planirani kolektivni otkazi višku radnika, prijavljeni nadležnom tijelu javne vlasti stupaju na snagu najranije 30 dana nakon prijave iz članka 3. stavka 1. i ne utječu na odredbe kojima se uređuju pojedinačna prava s obzirom na odluku o otkazu.

Države članice mogu ovlastiti nadležno tijelo javne vlasti da skрати rok iz prethodnog podstavka.

2. Rok iz stavka 1. nadležno tijelo javne vlasti će iskoristiti za traženje rješenja problema nastalih planiranim kolektivnim otkazima višku radnika.

3. Kada je početni rok iz stavka 1. kraći od 60 dana, države članice mogu ovlastiti nadležno tijelo javne vlasti da produlji početni rok na 60 dana od primitka prijave ukoliko postoji opasnost da se problemi nastali predviđenim kolektivnim otkazima višku radnika vjerojatno neće riješiti unutar početnog roka.

Države članice mogu nadležnom tijelu javne vlasti dati šire ovlasti za produljenje.

Poslodavac mora biti obaviješten o produljenju i razlozima za to prije isteka početnog roka iz stavka 1.

4. Države članice ne moraju primijeniti ovaj članak kod kolektivnih otkaza višku radnika koji proizlazi iz prestanka djelovanja poslovnog nastana na temelju sudske odluke.

ODJELJAK IV.

Završne odredbe

Članak 5.

Ova Direktiva ne utječe na pravo država članica da primijene ili donesu zakone ili druge propise povoljnije za radnike ili da podupiru ili omoguće primjenu kolektivnih ugovora koji su povoljniji za radnike.

Članak 6.

Države članice će osigurati da sudski i/ili upravni postupci za izvršenje obveza prema ovoj Direktivi budu dostupni predstavnicima radnika i/ili radnicima.

Članak 7.

Države članice dostavljaju Komisiji tekst svih temeljnih odredaba nacionalnog prava koje su donesene ili se donose u području koje uređuje ova Direktiva.

Članak 8.

1. Direktive nabrojene u Prilogu I., Dijelu A ovime se ukidaju ne dovodeći u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za preuzimanje spomenute Direktive, iznesenih u Prilogu I., Dijelu B.

2. Pozivanje na ukinute direktive smatra se pozivanjem na ovu Direktivu i tumači se u skladu s korelacijskom tablicom utvrđenom u Prilogu II.

Članak 9.

Ova Direktiva stupa na snagu 20. dan od objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 10.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 20. srpnja 1998.

Za Vijeće

Predsjednik

W. MOLTERER

PRILOG I.

DIO A

Ukinute direktive

(na koje upućuje članak 8.)

Direktiva Vijeća 75/129/EEZ i njezina sljedeća izmjena i dopuna:

Direktiva Vijeća 92/56/EEZ.

DIO B

Rokovi za prijenos u nacionalno zakonodavstvo

(na koje upućuje članak 8.)

Direktiva	Rok za prijenos
75/129/EEZ (SL L 48, 22.2.1975., str. 29.)	19. veljače 1977.
92/56/EEZ (SL L 245, 26.8.1992., str. 3.)	24. lipnja 1994.

PRILOG II.

KORELACIJSKA TABLICA

Direktiva 75/129/EEZ	Ova Direktiva
Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a) prva alineja točka 1.	Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a)(i) prva alineja
Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a) prva alineja točka 2.	Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a)(i) druga alineja
Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a) prva alineja točka 3.	Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a)(i) treća alineja
Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a) druga alineja	Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (a)(ii)
Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (b)	Članak 1. stavak 1. prvi podstavak točka (b)
Članak 1. stavak 1. drugi podstavak	Članak 1. stavak 1. drugi podstavak
Članak 1. stavak 2.	Članak 1. stavak 2.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 5.	Članak 5.
Članak 5.a	Članak 6.
Članak 6. stavak 1.	-----
Članak 6. stavak 2.	Članak 7.
Članak 7.	-----
-----	Članak 7.
-----	Članak 8.

-----	Članak 9.
-----	Članak 10.
-----	Prilog I.
-----	Prilog II.